

By humanizing the experiences of soldiers and civilians alike, literature and media contribute to a nuanced understanding of the impacts of war, both historically and in the present day.

Bibliography:

1. Evans V. How words mean: lexical concepts, cognitive models, and meaning-construction. Oxford : Oxford University Press. 2009. 377 p.
2. Hartley J. Communication, cultural and media studies: the key concepts. Routledge. 2020. 277 p.
3. Langacker R. W. Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar. Berlin & New York : Mouton de Gruyter. 1991. 383 p.
4. Lippmann W. Public Opinion. New Brunswick, London : Transaction Publishers. 1998. 427 p.
5. Prihodko Ganna. Eco-cognitive approach to the study of evaluation concept. *Herald of Kyiv National Linguistic University. Series in Philology*, 23(1), 2020. P. 31–40.
6. Wierzbicka A. Lexicography and conceptual analysis. Ann Arbor : Karoma, 1985. 390 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-485-6-23>

PARCELLING AS AN EXPRESSIVE STYLISTIC DEVICE IN THE NOVEL “THE CATCHER IN THE RYE” BY J. D. SALINGER

ПАРЦЕЛЯЦІЯ ЯК ЗАСІБ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ У РОМАНІ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА “THE CATCHER IN THE RYE”

Cheberiak A. M.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Roman
and German Philology Department
Rivne State University of Humanities
Rivne, Ukraine*

Чеберяк А. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри романо-германської
філології
Рівненський державний гуманітарний
університет
м. Рівне, Україна*

Одним з найколеритніших засобів вираження, що ґрунтується на основі синтаксичного розчленування, виокремлення та актуалізації окремих смислових компонентів висловлення, є парцеляція.

Парцеляція є «синтаксичною універсалією мовлення, що передбачає побудову повідомлення шляхом розділення речення на кілька самостійних висловлень, інтонаційно та графічно відокремлених, проте єдиних за змістом» [2, с. 536].

Услід за А. Загнітком, парцелятом вважаємо частину простого або складного речення, утворену при його членуванні на кілька висловлень у зв'язку з певною комунікативною ідеєю й винесену за межі синтаксичної структури-речення [1, с. 201].

Проблемі мовленнєвого членування речення присвячені наукові розвідки українських мовознавців К. Городенської, П. Дудика, С. Єрмоленко, А. Загнітка, П. Коструби, О. Волобуєва, Н. Івкова, А. Коваль, Т. Марченко, С. Марич, З. Денисенко, Л. Топчий, Ю. Старовойт, Л. Конюхової, Н. Конопленко, Т. Сербіної та ін). Проте цей феномен потребує більш глибокого вивчення з точки зору граматики та функцій.

Мета даної розвідки – прослідкувати, як використовує парцеляцію автор роману “The Catcher in the Rye”, які саме форми парцельованих конструкцій увиразнюють мовлення. Актуальність роботи зумовлена тим, що немає жодної вітчизняної розвідки щодо використання парцеляції як експресивного засобу у творах Дж. Селінджера.

Функціонально-стилістичні особливості парцельованих конструкцій у романі американського письменника Джерома Селінджера “The Catcher in the Rye” – це відновлення упушеного у вислові, уточнення вже сформованої думки, розгортання висловлення, імітація розмовного спонтанного мовлення, ритмізація тексту.

Первинним проявом стилістичної функції парцеляції є імітація природного розмовного мовлення, створення ефекту невимушеності. Цю функцію парцельовані конструкції зазвичай реалізують в діалозі або в тих частинах розповіді, де мовлення ведеться від першої особи, даються чий-небудь просторові пояснення або відповіді з приводу зауважень, питань, де наводиться мовлення описуваного героя: *I thought how he hadn't minded it when I'd called him up so late. And how he'd told me to come right over if I felt like it. And how he went to all that trouble giving me that advice about finding out size your mind and all. And how he was only guy that'd even gone near that boy James Castle I told you about when he was dead* [4, с. 27].

Стилістичний ефект парцеляції залежить не стільки від значень, скільки від структури парцельованих конструкцій. За нашими спостереженнями, більш експресивними у романі є багатокомпонентні парцельовані конструкції, що складаються з декількох парцелятив: *You'd just be different, that's all. You'd have an overcoat on this time. Or kid that was your partner in line last time had got scarlet fever and you'd have a new partner. Or you'd have a substitute taking class, instead Miss*

Aigletinger. Or you'd heard your mother and father having a terrific fight in bathroom. Or you'd just passed one those puddles in street with gasoline rainbows in them [4, c. 159].

При парцеляції членів речення, частин складного речення спостерігається закономірність: чим компонент синтаксично більш залежний, тим вище ступінь його структурної обов'язковості і, отже, тим несподіваніше структурно-сміслові розчленування. Серед парцеляції підрядного зв'язку найбільшою мірою схильні до відокремлювання від основної фрази обставини: *Holden, God damn it, I'm warning you, now. For the last time [4, c.60].*

Менш схильні до парцеляції, за нашими спостереженнями, означення і додатки: *The new laws are just the old ones. Rephrased and renumbered [4, c. 61]; This ghost comes in on Christmas Eve and asks me if I'm ashamed and everything. You know. For betraying my country and everything [4, c. 211].*

В романі “The Catcher in the Rye” представлені складні речення мінімальної конструкції (складнопідрядні речення) і речення ускладненої конструкції, структурною особливістю яких є поєднання мінімальних конструкцій складнопідрядних речень. Парцеляція складнопідрядної мінімальної структури представлена моделлю: базова частина – головна, парцелят – підрядна частина: *I didn't lend him my sweater. Just because I didn't know him too well [4, c. 222]; You can't take anything. Because you're not going [4, c. 267].*

Ускладнений тип парцельованих конструкцій передбачає розчленування по лінії граматичного зв'язку підрядних частин складного речення. Нами зафіксовано два типи ускладнених парцельованих конструкцій різної структури, де:

а) базова частина – складне речення мінімальної конструкції, парцелят – просте речення, однорідне або неоднорідне підрядному в базовій частині: *He kept trying to join, and they wouldn't let him. Just because he was boring and pimply [4, c. 218];*

б) базова частина – складне речення мінімальної або ускладненої конструкції, парцелят – складне речення мінімальної або ускладненої конструкції: *He didn't say anything more, so I didn't either. Until we came out of the park at Ninetieth Street [4, c. 80].*

Сурядний зв'язок сполучає однофункціональні члени простого речення і рівноправні, тобто незалежні, частини складного речення. Відмінність і сутність парцеляції конструкцій з сурядним зв'язком полягає у тому, що в базовій частині представлений аналог парцелята, тому розчленування відбувається без будь-яких обмежень.

Частотними у романі є парцельовані конструкції з однорідними членами речення або однофункціональними частинами сурядного

речення, де головний член або другорядний член представлений в базовій частині і однорідний йому в парцеляті, або ж відокремлюється одна або декілька предикативних частин складносурядного речення: *I'll wake up everybody in hotel. Police and all [4, c.134]; Then she started getting funny. Crude and all [4, c.128]; He was always telling us about a lot of creepy guys that go around having affairs with sheep, and guys that go around with girls' pants sewed in the lining of their hats and all. And flits and lesbians [4, c.186]; I laid awake for just a couple of seconds thinking about all that stuff Mr Antolini'd told me. About finding out the size of your mind and all [4, c.248].*

Сурядні сполучники завжди знаходяться в парцеляті, вказуючи на граматичну і семантичну залежність даної предикативної частини від попередньої. Цим парцельовані складносурядні речення зближуються із складнопідрядними, в яких підрядний сполучник, незалежно від трансформацій, знаходиться в підрядній частині. Механізм розчленування залишається тим же: частина складносурядного речення відокремлюється разом з сполучниками. Таким чином, початкова позиція сполучника свідчить про залежність двох компонентів парцельованої конструкції.

Як особливий стилістичний засіб, що увиразнює текст, можна розглядати парцельовані конструкції, побудовані на повторенні словоформи. Синтаксичний повтор посилює емоційний вплив висловлення фактом повторення окремих слів, служить засобом посилення, підкреслення важливої думки, сприяє ритмізації мовлення: *Everything I had was bourgeois as hell. Even my fountain pen was bourgeois [4, c. 15]; How do you feel about all this, boy? I'd be very interested to know. Very interested [4, c. 20].*

Отже, парцеляція увиразнює текст, надає актуальності відокремленим частинам висловлювання, імітує розмовне мовлення, експресивно насичуючи мову роману. Виявлено, що найбільш експресивними у романі Дж. Селінджера конструкції з розривом обов'язкових синтаксичних зв'язків. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розгляді парцельованих конструкцій в аспекті актуального членування речення.

Література:

1. Загнітко А. П. Основи українського теоретичного синтаксису. Горлівка, 2004. Ч. 3. 266 с.
2. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава, 2010. 844 с.

3. Топчий Л. М. Функціонально-стилістичні вияви парцеляції у творі Мирослава Дочинця «Вічник. Сповідь духу». *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*. Том 30 (69). № 2 Ч. 1. 2019. С. 42–46.
4. Salinger J. D. *The Catcher in the Rye*. Київ, 1999. 276 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-485-6-24>

CONCEPTUAL METAPHOR IN THE SYSTEM OF LINGUISTIC KNOWLEDGE

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА У СИСТЕМІ ЛІНГВІСТИЧНИХ ЗНАНЬ

Shuhaiev A. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of English Philology and Translation
Zhytomyr Ivan Franko State University
Zhytomyr, Ukraine*

Шугаєв А. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології
та перекладу
Житомирський державний
університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Malchenko M. S.

*Lecturer at the Department of Germanic
Philology and Foreign Literature
Zhytomyr Ivan Franko State University
Zhytomyr, Ukraine*

Мальченко М. С.

*викладач кафедри германської
філології та зарубіжної літератури
Житомирський державний
університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Концептуальні метафори відіграють центральну роль у формуванні когнітивних моделей, які визначають наше сприйняття та інтерпретацію світу. У когнітивній лінгвістиці, зокрема у працях Лакоффа та Джонсона [1, с. 101], метафора розглядається як механізм, через який одна когнітивна область (джерело) використовується для структуризації іншої області (цілі). Це явище є не тільки мовним, а й когнітивним, оскільки метафоричне мислення глибоко впливає на те, як люди організують знання, розуміють абстрактні поняття й взаємодіють зі складними концептами.

Класичним прикладом є метафора "Аргумент – це війна", яка проектує воєнні стратегії й тактику на сферу дискусії. В результаті, ми говоримо про "атаку на позицію", "захист точки зору", "виграш"